Міністерство освіти і науки України

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет журналістики

Кафедра медіаріторики та мовної комунікації

Затверджено

на засіданні кафедри медіаріторики та мовної комунікації факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.).

Завкафедри кафедри медіаріторики та мовної комунікації Марія ЯЦИМІРСЬКА

Силабус навчальної дисципліни

«Практика публічного мовлення»,

що викладається в межах

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

«МІЖНАРОДНА ЖУРНАЛІСТИКА»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

для здобувачів зі спеціальності С7 – **журналістика**

Львів – 2025

Силабус дисципліни «ПРАКТИКА ПУБЛІЧНОГО МОВЛЕННЯ»

Назва навчальної дисципліни	Практика публічного мовлення
Адреса викладання	Львівський національний університет імені Івана Франка (Львів, вул. Генерала Чупринки, 49)
Факультет та кафедра	Факультет журналістики; кафедра медіаріторики та мовної комунікації
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 журналістика Спеціальність – 061 журналістика
Викладач	**Яцимірська Марія Григорівна**, кандидат філологічних наук, професор
Контактна інформація	Електронна адреса: mariyayatsymirska@lnu.edu.ua Посилання на сторінку викладача: https://journ.lnu.edu.ua/employee/yatsymirska-m-h
Консультації	Щовівторка: 15.00-16.00; щоп'ятниці 12.00-13.00 год. (Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 207). Можливі онлайн-консультації через Zoom чи Viber.
Сторінка дисципліни	https://journ.lnu.edu.ua/students/
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна «Практика публічного мовлення» є нормативною зі спеціальності «Журналістика» для освітньої програми «Міжнародна журналістика», яка викладається в 3 семестрі. Обсяг – 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація	Навчальна дисципліна орієнтована на здобуття професійних компетенцій з культури публічного мовлення в медійній сфері та академічному середовищі; критичного аналізу й оцінювання публічних виступів; нових технік красномовства в медійному просторі.
Мета та навчальні цілі дисципліни	**Мета** – створювати успішні публічні виступи в різних жанрах. **Навчальні цілі:** – створювати тексти в усіх жанрах публічного мовлення; – критично оцінювати публічні виступи; – аналізувати зміст і культуру публічного мовлення; – розробляти нові методики красномовства; – репрезентувати в медіа українську мову як державну на високому культурному та лінгвокомунікативному рівні.
Література	**Базова:**

	Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с. **Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с. **Риторика:** навч. посібн. (упор. Т.К. Ісаєнко, А.В. Лисенко). – Полтава: ПолтНТУ, 2019. – 247 с. **Яцимірська Марія.** Культура мови журналіста: Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. 168 с. **Шаповаленко Н. М.** Особливості публічного мовлення // Південноукраїнський правничий часопис. Ч. 1. 2015. С.124-130. **Додаткова література:** **Косович О. В**. Мовна політика держав-лідерів Європейського Союзу та перспективи її розвитку // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Спецвипуск. 2022. С. 55-61. **Келлі Том, Келлі Девід.** Творча впевненість. Як розкрити свій потенціал. К.: Основи, 2020. 296 с. **Словник термінів журналістики цифрової епохи** // URL: https://stud.com.ua/55887/zhurnalistika/visnovok Коваль, А. С. Цінності, стереотипи та маніпуляції у візуальній комунікації» / Теорія та історія соціальних комунікацій. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, том 32 (71), № 4. Ч. 3. 2021. С. 155-161 // URL: https://web.archive.org/web/20210930185227id_/http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_3/28.pdf Культура спілкування як комунікативне вміння // https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/
Обсяг дисципліни	3 кредити, загальний обсяг: 90 годин, з них 32 год. авдиторних занять (8 год. лекційних, 24 год. практичних занять), 58 годин самостійної роботи.

	Після завершення вивчення дисципліни «Практика публічного мовлення» студент буде **знати**: - етапи підготовки публічного виступу; - закони класичної риторики; - жанри публічного мовлення; - стилі красномовства; - моделювати авдиторію й комунікативну ситуацію. Студент буде **вміти:** - застосовувати знання з мистецтва публічного мовлення в професійній діяльності; - критично оцінювати зміст публічних виступів. - писати промови політикам та іншим публічним особам; - розробляти нові методики красномовства; - виступати публічно перед великою авдиторією. - розпізнавати маніпуляції в живих дискусіях.
Ключові слова	Публічне мовлення, промова, лекція, виступ, доповідь, аргументація, комунікація, ортологія, риторика,
Формат дисципліни	Очний
Теми	**Див. «Схему курсу»**
Підсумковий контроль	іспит
Навчальні методи та техніки	Лекція, презентації, групові (4-5 студ.) виконання завдань, дискусія, візуалізація основних тез власного виступу, подкасти, обговорення топтеми в медійному просторі та ін.
Необхідне обладнання	Доступ до мережі Інтернет, ноутбук, мобільний телефон, планшет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали будуть нараховані за таким співвідношенням: • поточне оцінювання – 50 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50. Іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів -50. Підсумкова максимальна кількість балів – 100. **Письмові роботи:** Заплановано, що студенти напишуть тексти усних виступів у різних жанрах (по 5 балів), які будуть обговорені на практичному занятті; презентації власних проєктів (15 балів); візуалізований виступ на практичному занятті (15 балів); доповідь на обрану тему (5 балів); активність на заняттях (10 балів). **Академічна доброчесність**: Передбачено, що роботи студентів будуть їхньою власною творчістю.

	Відвідування занять є важливим компонентом навчання. **Література.** Навчальні посібники та онлайн-ресурси з практики публічного мовлення, риторики є доступними в бібліотеці факультету та інтернет-платформах. **Політика оцінювання.** Знання студентів оцінюємо прозоро й об'єктивно. Бали в процесі навчання студенти отримують за виконані завдання, активність на лекціях і практичних заняттях, самостійне опрацювання тем з культури публічного мовлення на інформаційній сторінці кафедри медіаріторики та мовної комунікації в соціальній мережі «Фейсбук». На іспиті студенти демонструють свої презентації публічного мовлення. Жодні форми порушення академічної доброчесності неприпустимі.
Питання до іспиту	1. Публічне мовлення: теоретичні основи та засоби майстерності. 2. Жанри публічного виступу. 3. Доповідь, промова, лекція, телебесіда, репортаж, дискусія: особливості структури та мовлення. 4. Презентація як різновид публічного мовлення. 5. Похвальне красномовство як один із жанрів ефективної комунікації. 6. Критерії культури публічного мовлення. 7. Типові помилки в публічному мовленні. 8. Академічне красномовство. 9. Лекція як різновид публічного виступу. 10. Етапи підготовки публічного виступу. 11. Ювілейна промова: мовностилістичні особливості. 12. Оратор: вербальне і невербальне мистецтво. 13. Стилі красномовства. 14. Композиція публічного виступу. Мистецтво початку. 15. Міміка і жести як засоби емоційного впливу на слухачів. 16. Словники, довідники, енциклопедії та інші онлайн-інструменти в практиці підготовки публічних виступів. 17. Інтернет-платформи з культури української мови. 18. Компоненти успішних промов, доповідей, лекцій. 19. Закони риторики: концептуальний, закон моделювання авдиторії, стратегічний, тактичний, мовленнєвий, закон ефективної комунікації. 20. Оратор та авдиторія. Жанри еристики. 21. Мемна культура в медійній комунікації. 22. Іронія та візуальний гумор як спосіб комунікації. 23. Бумери і Зумери: мистецтво дискусій. *24.* Зумери – покоління мемів, етики та змін (*у вигляді лекції чи дискусії, реферату чи діалогу тощо).* 25. Скандальні висловлювання публічних осіб: способи реакції зумерів.

	26. Що означає бути зумером і як говорити з поколінням Z *(короткий публічний виступ (спіч) у стилі TikTok або іншому жанрі).* Іспит: презентації публічних виступів; власні проєкти; подкасти
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості викладання дисципліни буде надано по завершенню навчання.

СХЕМА КУРСУ **“ПРАКТИКА ПУБЛІЧНОГО МОВЛЕННЯ”**

Тиждень год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, години	Термін виконання
Тиждень 1 2 год.	**Тема 1. Силабус дисципліни (структура, навчальні цілі, зміст, література)** Базові засади курсу «Практика публічного мовлення», зв’язок з іншими навчальними дисциплінами. Завдання на іспит. Критерії оцінювання знань. **Самостійна робота.** Опрацювання дидактичних матеріалів з публічного мовлення.	лекція, дискусія, групова робота	**Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.	Ознайомитися з рекомендованою літературою 6 год.	6 днів
Тиждень 2 2 год.	**Тема 2**. **Риторика й ораторське мистецтво (красномовство) як глибинна основа професійного вишколу журналістів** Оратор та авдиторія. Спілкування промовця з авдиторією як творчий процес.	лекція, виступ, доповідь, ювілейна промова, презентація	**Яцимірська М. Г**. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017. . **Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с. **Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460	Підготувати доповідь «Красномовство в ЗМІ: техніки впливу на масову авдиторію» 4 год.	6 днів

Тиждень 3 2 год.	**Тема 3. Види і жанри публічних виступів** Доповідь, промова, лекція, репортаж, телебесіда, дискусія, полеміка, дебати, диспут, судова промова: особливості структури.	лекція, дискусія, групова робота	**Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с. **Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с. **Лінгвістичний портал MOVA.info //** http://www.mova.info	Підготувати ювілейну промову або Доповідь про техніки ефективного спілкування 4 год.	5 днів
Тиждень 4 2 год.	**Тема 4. Промови політичних лідерів: структурні та змістові компоненти** Медійні звернення до народу Президента України в період російсько-української війни: риторика і сила аргументів	Лекція, реферати. виступи, Дискусії, групова робота	**Борг Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: 2019. 394 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.	Проаналізувати промови українських політичних лідерів. Підготуватися до дискусії 4 год.	5 днів
Тиждень 5 2 год.	**Тема 5. Культура слова і красномовство.** 1. Критерії ефективної публічної комунікації. 2. Основні форми комунікативної поведінки. 3. Емоційні моменти мовленнєвої комунікації.	Лекція, дискусія, групова робота	Культура спілкування як комунікативне вміння // https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/ **Борг Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.	Проаналізувати тексти в мережевих виданнях з погляду культури слова 4 год.	5 днів
Тиждень 6 2 год.	**Тема 6. Презентація як різновид публічного мовлення** Презентація як творчий процес Презентація тематичної лекції Особистість творця презентації Техніки імпресивної мови у презентації публічного виступу	Лекція презентація групова робота	Коваль, А. С. Цінності, стереотипи та маніпуляції у візуальній комунікації / Теорія та історія соціальних комунікацій. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, том 32 (71), № 4. Ч. 3. 2021. С. 155–161 // URL:	Підготувати презентацію «Мистецтво публічного мовлення»	5 днів

			https://web.archive.org/web/20210930185227id_/http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_3/28.pdf **Марія Яцимірська**. Візуальні тексти в соціальних мережах: рефлексії, концепти, емоції // Вісник Львів. Ун-ту. Сер. Журналістика. 2015. Вип. 40. С. 323–331.	6 год.	
Тиждень 7 2 год.	**Тема 7. Публічний виступ. Етапи підготовки.** Назва виступу (основна ідея, суть, рекламний характер). Визначення теми (актуальність, значимість). Структура: кому? Навіщо? (з якою метою?). Що? (повинні засвоїти читачі). Риторичні положення підготовки публічного виступу: **інвенція** – етап задуму, намірів, ідей, формулювання гіпотези майбутнього виступу; **диспозиція** – структурування промови; **елокуція** – мовне вираження теми спілкування; **елоквенція** – дослідження тропів і риторичних фігур; **меморія** – запам'ятовування змісту промови; **акція** – підготовка промовця зовнішньо і внутрішньо.	Лекція, робота в групах з наступним обговоренням	**Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с. **Міхалко Майкл**. 21 спосіб мислити креативно. Х.: КСД, 2019. 400 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.	Підготувати виступ «Секрети успішних промов» 4 год.	5 днів
Тиждень 8 2 год.	**Тема 8. Культура публічного мовлення.** Основні тональності українського мовленнєвого етикету та інших мов. Правильні форми звертань в українській мові. Кличний відмінок. Формули ввічливості, привітання, прощання, вдячності та ін. Культура запитань на пресконференціях, круглих столах, форумах тощо	лекція, дискусія	**Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с. **Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти	Зробити аналіз привітань і звертань у ЗМІ 4 год.	5 днів

			найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с. **Яцимірська М. Г**. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017.		
Тиждень 9 4 год.	**Практичні заняття:** Тема. Культура ділового публічного мовлення Композиція. Мистецтво початку. Логічність суджень, послідовність викладу думок. Не обтяжувати цитатами та цифрами. Точність висловлювань, аргументація. Жанри еристики.	Практичне заняття дискусія групова робота	Культура спілкування як комунікативне вміння // https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/ **Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с. **Марія Пентилюк, Ігор Марунич, Ірина Гайдаєнко**. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.	Підготувати виступ «Мистецтво початку в діловому публічному мовленні» 4 год.	5 днів
Тиждень 10 4 год.	**Тема. Академічне красномовство** Закони риторики: концептуальний, закон моделювання авдиторії, стратегічний, тактичний, мовленнєвий, закон ефективної комунікації. Лекція. Доповідь. Дискусія. Реферат. Презентація. Дискусія.	Практичне заняття Дискусія групова робота	**Міхалко Майкл**. 21 спосіб мислити креативно. Х.: КСД, 2019. 400 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.	Підготувати мінілекцію «Академічне красномовство» 6 год.	5 днів
Тиждень 11 4 год.	**Тема. Аудіокомунікація в соціальних мережах** Аналіз мультимедійних текстів. Подкасти**.**	Практичне. заняття Подкасти до 3-х хв. на обрану тему групова робота	**Яцимірська М. Г**. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017. **Марія Пентилюк, Ігор Марунич, Ірина Гайдаєнко**. Ділове спілкування та культура	Підготувати подкаст (до 3-х хв.). Тема за вибором студента 6 год.	5 днів

			мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.		
Тиждень 12 4 год.	**Тема. Культурні традиції європейських народів у приватному й публічному спілкуванні** Етикет європейських народів: національні особливості Рідна мова і знання іноземних мов	Практичне заняття виступи презентації	**Марія Яцимірська.** Мовна політика Європейського Союзу // Вісник Львівського університету. Сер. Журналістика. Ч. 45. 2019. Косович О. В. Мовна політика держав-лідерів Європейського Союзу та перспективи її розвитку // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Спецвипуск. 2022. С. 55-61. **Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с.	Підготувати презентацію «Культура Європи в культурі спілкування» 6 год.	5 днів

Розробила Марія ЯЦИМІРСЬКА